

DILEME ETICE ÎN PROFESIA DE INGINER

Pentru majoritatea domeniilor de activitate există un cod de etică, ale cărui principii asigură un comportament corect, contribuind astfel la siguranța, bunăstarea membrilor societății și la creșterea prestigiului social al ramurii de activitate. Codul american de etică inginerescă, de exemplu, prevede un set de reguli importante pentru oamenii ce practică această profesie: să considere primordial viața, sănătatea și bunăstarea oamenilor, să acționeze în limitele propriei competențe, să fie obiectivi în declarațiile publice, să fie onești în apărarea intereselor clienților și angajatorilor, să nu admită acțiuni ce ar duce oamenii în eroare, să nu facă promisiuni nefondate, să acționeze cinstit, responsabil, etic, legitim, apărând onoarea și reputația profesiei sale.

Din cauza impactului imens asupra societății, în practică, un inginer se poate pomeni în imposibilitatea de a respecta mai multe din aceste norme, confruntându-se cu dileme

morale. Bunăoară, un specialist în tehnologii informaționale se poate confrunta cu o mare varietate de dileme, cele mai des întâlnite fiind protecția datelor persoanele, confidențialitatea informației și supravegherea exagerată. Prin natura activității sale, programatorii au acces și control asupra unei cantități mari de informație cu caracter personal. În acest caz, controlul poate să evolueze cu ușurință în obsesie.

Atunci când în jocul datelor personale se implică statul, situația se complică. Este oare corect ca cetățenii să fie supravegheați pentru a combate terorismul? La această întrebare Edward SNOWDEN, numit de mulți un whistle blower (avertizor de integritate), fost angajat al CIA, a răspuns negativ, deoarece, în pofida accesului Guvernului SUA în viața personală a cetățenilor și a comunității internaționale prin programul PRISM la informațiile cu caracter personal, stocate în companiile Google, Facebook și

Apple, n-a scăzut cu mult eficiența activității guvernelor în combaterea terorismului. Totodată, dezvăluirile lui SNOWDEN au influențat benefic asupra conștiinței oamenilor, care au devenit mai preocupați de securitatea informațională, mai conștienți de comportamentul online.

Un alt tip de probleme este legat de faptul că inginerii creează produse care vor fi folosite de un număr mare de oameni. Aici se poate observa dilema raportului dintre atitudinea față de client versus costurile suportate de întreprindere și inginerul este pus în situația să aleagă între un sistem economic rentabil și unul sigur. Un caz recent al unei alegeri greșite a putut fi observat în iulie 2015, când compania FIAT Chrysler a fost obligată să recheme peste 1.4 milioane de automobile Jeep Cherokee, care aveau un sistem de securitate sensibil.

Proiectele software mari sunt predispuse la greșeli de cod. În acest caz, dilema morală constă

în setarea unei limite de toleranță pentru erori, astfel încât clientul să nu fie prejudiciat. Or, livrarea la timp a unui produs de calitate pentru client este o prioritate și compania, fiind constrânsă de termenele de livrare, trebuie să-și repare greșelile, căci acestea ar putea afecta funcționarea normală a programului.

Generalizând, se poate spune că există două mari abordări în privința soluționării dilemelor, în funcție de abordarea consecințelor practice ale acțiunilor noastre sau abordarea propriu-zisă a acțiunii. Teleologii, tratând etica sub aspect pragmatic, consideră că moralitatea unei acțiuni depinde de măsura în care aceasta ajută sau rănește oameni. Acțiunile ce produc mai mult bine decât rău sunt corecte și vice-versa. Școala teleologică susține că în pofida încălcării unor principii, dacă nimeni nu a avut de suferit, nu este nevoie de pedeapsă. Iar cea deontologică susține că unele acțiuni sunt prin natura lor, greșite.

Principala idee a deontologismului se bazează pe faptul că unele acțiuni sunt considerate bune sau rele în sine, având valoare intrinsecă. De exemplu, minciuna nu poate fi considerată un lucru moral, indiferent de beneficiile ce ar putea genera din aceasta.

La soluționarea unei dileme se recomandă să parcurgem câteva etape. Mai întâi, să analizăm consecințele acțiunii prin prisma: cine va avea de câștigat și de pierdut în urma ei? Apoi să analizăm acțiunile, concentrându-ne strict pe acțiunea în sine, din punctul de vedere al principiilor etice. Iar la luarea deciziei finale trebuie să ținem cont de concluziile formulate în etapele precedente. Așadar, teoriile celor două școli se aplică deseori concomitent, întrucât majoritatea persoanelor analizează atât consecințele, cât și fapta în sine.